

ABONNEMENT
BIJ VOORUITBETA-
LING BINNENLAND
4.50 BUITENLAND
5.50 PER JAAR-
GANG. VOOR AN-
NONCES WENDE
MEN ZICH TOT
DEN UITGEVER.

MAANDBLAD VOOR DE BEELDENDE
VAKKEN. REDACTIE THEO VAN DOES-
BURG. UITGAVE X. HARMS TIEPEN.

ADRES VAN RE-
DACTIE: KORT
GALGEWATER 3
LEIDEN. ADMI-
NISTRATIE: X.
HARMS TIEPEN,
HYPOLITUSBUURT
37 DELFT, INTERC.
TEL. 729 EN 690.

1e JAARGANG.

OCTOBER. NEGENTIENHONDERDACHTTIEN.

NUMMER 12.

SYMMETRIE EN KULTUUR.

DOOR JAN WILS.

Het product der tegendeelge verhouding: natuur en cultuur, is de kunst. Natuur is het betrekkelijke, het individueele, het uit zich zelf bestaande; cultuur is het meer volstreckte, het verinnerlijkte, het universeele, het om zich zelf bestaande. Stellen wij ons deze beide voor als een horizontale en een vertikale lijn, dan is hun snijpunt de kunst.

Kultuur is de vergeestelijking van natuur. In dit proces van vergeestelijking of verdieping treedt de menschelijke geest actief op, bevruchtend, en is de natuur passief, ontvangend of bevrucht wordend. De voortdurende, veranderende beeldingswijze is het product van deze stuwning naar het snijpunt. Al naarmate deze beeldingswijze met meer volstrektheid, meer bepaald, is doorgevoerd, ontstaat een kunstwerk van hooger orde, d. w. z. al naarmate de met elkaar te huwen tegendeelge bestanddeelen — het betrekkelijk natuurgegeven en de kultureele gedachte of universeele gesteldheid — van meer zuivere innerlijkheid zijn, zal zich dat in het uiterlijke van het product manifesteren.

Het verlangen naar het volstreckte van de menschelijke geest is de stuwkracht voor die eeuwige wisselwerking en verzuivering. In, om en door hem heeft dit gebeuren plaats. Is echter zijn werkzaamheid overwegend ten opzichte van de natuur, d. w. z. treedt in kunst het betrekkelijke natuurgegeven overwegend op, dan zal een naturalistische kunst worden voortgebracht en, als onevenwichtig, zonder hooge kunst- of cultuurwaarde zijn. Is de kultureele factor de sterkste, dan ontstaat een oververgeestelijkte kunst; de kunst vervalt.

De bestanddeelen der compositie worden voor den kunstenaar bepaald door natuurgegeven (object) en universeele gedachte (subject). In geen geval kan hij dus natuurgegeven in zijn compositie dulden. Want, immers door de inwerking der universeele gedachte op het natuurgegeven wordt — en dit geldt voor alle ware kunst — iedere natuurverwantschap ver- en omgewerkt (abstraheeren, abstractie).

De leerstelling „terug tot de natuur”, waarmee Ruskin en Morris ten strijde trokken, is door henzelf nooit begrepen, want deze leuze kan in de kunst slechts zin hebben, als: „bestudeert de innerlijke wetten en de daarop corresponderende uiterlijke verschijningsvormen der natuur.” Slechts op deze „reconstrueerende” wijze zal het mogelijk worden de